

РЕШЕНИЕ

№ 65

гр. Разград, 04.05.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – РАЗГРАД, ВТОРИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на четвърти април през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Анелия М. Й.а

Членове: Рая П. Йончева
Атанас Д. Христов

при участието на секретаря Дияна Р. Георгиева
като разглежда докладваното от Рая П. Йончева Въззивно гражданско дело № 20213300500020 по описа за 2021 година

за да се произнесе, съобрази следното:

Производство по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

Делото е образувано на производство пред РОС като въззивна инстанция по жалба на МЮХТ. ИСМ. З. срещу Решение №260029/9.Х.2020г. по грд №819/2019 на КРС, с постановяване на което съдът е уважил предявеният от ОРХ. ИСМ. Й. срещу МЮХТ. ИСМ. З. иск като на осн.чл.30, ал.1 ЗН е приел, че с приживе сключените между общият им наследодател и ответницата договори за дарения на идеални части от недвижими/зем. имоти е нарушена запазената му 1/3ид. част от наследството и е ВЪЗСТАНОВИЛ същата, намалявайки с 1/3 ид.ч. даренията, извършени в полза на ответницата с договори, сключени с Нотариален акт № 168, том IX, дело № 1326/2014 г., Нотариален акт № 114, том VIII, дело № 1108/2014 г., Нотариален акт № 12, том IV, дело № 442/2012 г. и Нотариален акт № 123, том VII, дело № 946/2014 г., всички по опис на Нотариус С. Садък с рег. № 004 на НК, по отношение на следните недвижими имоти :

- 1/4 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.37.25, местност „Къшла орман“, начин на трайно ползване: нива с площ 12899 кв. м, трета категория, при съсед: 10714.37.73, 10714.37.72, 10714.37.71, 10714.37.70, 10714.37.9, 10714.37.26, 10714.31.63;

- 1/4 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.56.20, местност „Бююк мезарлък“, начин на трайно ползване: нива с площ 18 609 кв. м, трета категория, при съсед: 10714.56.123, 10714.56.19, 10714.56.59, 10714.56.58, 10714.56.57, 10714.56.16, 10714.56.46, 10714.56.43;

- 1/48 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.12.8, местност „Коджа екинлик“, начин на трайно ползване: нива с площ 19507 кв. м, трета категория, при съсед: 10714.12.13, 10714.12.12, 10714.12.10, 10714.12.9, 10714.11.25, 10714.12.7;

- 1/48 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.58.10, местност „Бююк мезарлък“, начин на трайно ползване: нива с площ 45037 кв. м, трета категория, при съсед: 10714.58.17, 10714.58.16, 10714.58.15,

10714.58.14, 10714.58.13, 10714.58.33, 10714.58.120, 10714.60.120, 10714.60.10, 10714.58.9;

- 1/16 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.16.2, местност „Коджа екинлик“, начин на трайно ползване: нива с площ 20480 кв. м, трета категория, при съсед: 10714.16.1, 10714.16.13, 10714.19.902, 10714.16.3, 10714.16.127 и

- 1/2 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.47.7, местност „Къшлалък“, начин на трайно ползване: нива с площ 4647 кв. м, трета категория, при съсед: 30065.5.66, 10714.47.8, 10714.47.6, 10714.48.56.

В с.з., лично и чрез процесуално представляващият я по пълномощие адв.Димитров въззивницата заявява, че поддържа жалбата. Твърди, че при определяне размера на разполагаемата, респ. запазената част на ищеца от наследството на дарствено разпоредилият се към нея наследодател, съдът е нарушил разпоредата на чл.31 ЗН, тъй като в наследствената маса не са включени всички, притежавани от наследодателя имоти. Твърди конкретно притежаван от него към дата на смъртта му имот в РТурция. Твърди, че неправилно, противно на следващата се в производството док. тежест, първоинстанционният съд е възложил на ответника доказването на наследствената маса. Твърди се необоснованост на извода за накръняване запазената част на ищеца. На релевираните основания моли за отмяна на обжалваното решение и отхвърляне на предявения срещу нея иск като недоказан.

В писмения си отговор, депозиран по реда и в сроковете на чл.263 ГПК, както и чрез явили се в с.з. негов повереник, въззиваемият оспорва жалбата като неоснователна и моли съда да потвърди решението на КРС като правилно, обосновано и законосъобразно постановен съдебен акт.

Като подадена в срок, от надлежна страна, при редовност от формална страна и срещу подлежащ на въззивно обжалване съдебен акт жалбата е допустима. При служебно дължимата се по реда на чл.269 ГПК преценка, съдът констатира, че решението на първоинстанционният съд е валидно, а в обжалваните си части и процесуално допустимо. Дадената от съда правна квалификация е съответна на заявената с предявения иск защита. Значимите за изхода на делото факти са установени от първоинстанционния съд с допустими по см. на ГПК доказателствени средства, при правилно разпределена тежест на доказване и в съответствие с проявената в тази насока активност на страните.

Разгледана по същество жалбата е частично основателна, но по различни от изложените в нея съображения. При иначе правилно установената по делото фактическа обстановка, която се споделя и от настоящи съдебен състав, от правна страна първоинстанционният съд е намалил извършените към въззивницата дарствени разпореждания по отношение на всички въведени в предмет на дарението имоти, което сочи на несъответствие с изискванията на чл.33 и чл. 34 ЗН.

Въз основа на самостоятелно проведения док. анализ, в този си състав съдът приема следното:

Производството пред КРС е образувано по иск на ОРХ. ИСМ. Й., предявен на осн. чл. 30, ал. 1 ЗН срещу МЮХТ. ИСМ. З. за намаляване на извършеното към нея дарствено разпореждане, като накръняващо запазената му част от наследството на техния баща и общ наследодател- И. С.И., починал на 15.06.2015 г.

С иска по чл. 30, ал. 1 ЗН се цели възстановяване на запазената част от наследството, когато тя е накрънена с безвъзмездни разпореждания на наследодателя - дарения или завещания.

Искът по чл.30 ЗН за намаляване на завещателни или дарствени разпореждания, извършени от наследодател в полза на един от наследниците и накръняващи запазената част на друг наследник по закон, е самостоятелно субективно преобразуващо право. Поради което, волята на съда за намаляване на извършеното от наследодателя разпореждане, като накръняващо запазената част на наследник със запазена част, следва да бъде изрично обективизирана в диспозитива на съдебното решение. Целените с предявяването на този иск последици настъпват за в бъдеще с влизане на решението в сила.

Приемайки иска за основателен и подхождайки по реда на чл.32 ЗН, КРС е намалил извършеното към МЮХТ. ИСМ. З. дарение до размера на 1/3 ид.ч. за всеки един от процесните имоти като е постановил и възстановяването им в наследствената маса, без да предостави на надарения дължимото му се по см. на чл.34 ЗН право на избор на имот, от който да се извърши намаляването на дарението.

В този си състав съдът отстрани допуснатото от първоинстанционния съд нарушение като предостави на надарената срок по чл.34 ЗН за избор на имота, от който да се намали извършеното към нея дарение, но същата не се възползва от това си право.

Видно от У-ние изх.№130/28.VI.2019, приложено като доказателство на л.17 по гр.д.№819/2019 на КРС, страните са деца, респ. единствени преки и законни наследници на съпрузите И. и З.И., починали съответно на 15.VI.2015г. и 2.III.2018г. При двама низходящи от една и съща степен по права линия, по правилото на чл.29, ал.1 ЗН запазената част от наследството, останало след смъртта на всеки от наследодателите им се

определя на 2/3 ид.ч. при право на 1/3 ид.ч. за всеки от наследниците, а разполагаемата част - на 1/3 ид.ч.

По данни на страните, а и от доказателствата се следва, че наследодателите им са починали в Р. Турция, където по арг. на чл. 1 ЗН се явява открито останалото след смъртта им наследство. От което и съответно на чл.91 КМЧП за съда в настоящото производство е дължимо съобразяване с турското законодателство в неговата относимост към преюдициално значимия за изхода на процесния спор въпрос за обема на наследството към дата на откриването им, респ. за наличието на придобит в наследството имот на територията на Р. Турция:

В хода на първоинстанционното производство въззивницата МЮХТ. ИСМ. 3. е въвела твърдение за приживе придобит от наследодателя □ и съществуващ към дата на смъртта му - 15.VI.2015г. недвижим жилищен имот. В хода на въззивното производство, в процедура по реда на чл.176 ГПК въззиваемият О.Й. обяснява, че през м. юли 1989г той и родителите му се изселили от България в Турция, където установили трайно местоживеенето си, добивайки двойно гражданство. Две години по късно турската държава им предоставя за ползване апартамент в квартал на Анкара . От общо дължимата, но неустановена по размера си сума за ползването на апартамента, те заплащали само 20%. Разликата се поемала от Министерство по изселничеството и от МФ за изселници. Твърди, че не е предприемал действия по удостоверяване правата си на собственост върху този апартамент. Прилага като доказателства данъчна декларация в заверен превод от турски на български език, както и документ, именуван „нотариален акт“. Н съдържание и реквизит на който е посочено , че апартаментът в Турция е регистриран на името на МФ и се ползва от въззиваемият и неговите родители ведно със съответните идеални части от етажната собственост. По делото не се ангажират доказателство относно статута на въпросния апартамент към дати, на които са починали родителите на страните. Липсват доказателства, установяващи с категоричност принадлежността му към наследството, останало след смъртта на разпоредилия се с процесните имоти И. Й..

По делото е безспорно, че на територията на България приживе наследодателят И. С.И. е притежавал следните недвижими имоти:

- 1/4 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.37.25, местност „Къшла орман“, начин на трайно ползване: нива с площ 12899 кв. м, трета категория, при съсед: 10714.37.73, 10714.37.72, 10714.37.71, 10714.37.70, 10714.37.9, 10714.37.26, 10714.31.63;

- 1/4 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.56.20, местност „Бююк мезарлък“, начин на трайно ползване: нива с площ 18 609 кв. м, трета категория, при съсед: 10714.56.123, 10714.56.19, 10714.56.59, 10714.56.58, 10714.56.57, 10714.56.16, 10714.56.46, 10714.56.43;

- 1/48 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.12.8, местност „Коджа екинлик“, начин на трайно ползване: нива с площ 19507 кв. м, трета категория, при съсед: 10714.12.13, 10714.12.12, 10714.12.10, 10714.12.9, 10714.11.25, 10714.12.7;

- 1/48 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.58.10, местност „Бююк мезарлък“, начин на трайно ползване: нива с площ 45037 кв. м, трета категория, при съсед: 10714.58.17, 10714.58.16, 10714.58.15, 10714.58.14, 10714.58.13, 10714.58.33, 10714.58.120, 10714.60.120, 10714.60.10, 10714.58.9;

- 1/16 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.16.2, местност „Коджа екинлик“, начин на трайно ползване: нива с площ 20480 кв. м, трета категория, при съсед: 10714.16.1, 10714.16.13, 10714.19.902, 10714.16.3, 10714.16.127 и

- 1/2 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.47.7, местност „Къшлалък“, начин на трайно ползване: нива с площ 4647 кв. м, трета категория, при съсед: 30065.5.66, 10714.47.8, 10714.47.6, 10714.48.56.

От доказателствата се следва за безспорно, че приживе същият се е разпоредил с така описаното имущество, дарявайки го безвъзмездно на дъщеря си с договори, сключени с Нотариален акт № 168, том IX, дело № 1326/2014 г., Нотариален акт № 114, том VIII, дело № 1108/2014 г. , Нотариален акт № 12, том IV, дело № 442/2012 г. и Нотариален акт № 123, том VII, дело № 946/2014 г., всички по опис на Нотариус С. Садък с рег. № 004 на НК(вж. д/ва на л.л.8 -14)

Страните, с оглед възложената им доказателствена тежест, не са ангажирали доказателства за друго, принадлежащо към наследството на И. Й. имущество. По делото не са ангажирани доказателства /липсват и твърдения/ за наличие на задължения на наследодателя към трети лица или обременяване на наследството му със задължения по чл. 12, ал. 2 от ЗН, които следва да се отчетат при определяне на масата по чл. 31 от ЗН.

Съответно на визираните в чл.31 ЗН правила, относимо към дата на откриването му и с включване на процесните имоти в състоянието им към датата на даренията, стойностно образуваната след смъртта на И. Й. маса от имуществени права възлиза на 13 873,00 лв.

От което и по правилото на чл.29ЗН се следва, че стойностно разполагаемата 1/3ид.ч. от наследството на И. Й. възлиза на 4 624,33лв . При призовани към наследяване двама низходящи по права линия, запазената част е 2/3ид.ч., възлизащи общо на 9 248,66 лв. или по 4 624,33 лв. за всеки от наследниците с право на запазена част.

Назначената по делото оценъчна експертиза е констатирила, че към дата на откриване на наследството - 15.VI.2015, цената на разпореденото с даренията имущество възлиза общо на 13 873 лв. Или, с даренията наследодателят е превишил разполагаемата се част от наследството с 9 248,67 като по този начин е нахърнена запазената част на ищеца О.Й.. Факт, обосноваващ интереса му от заявената по реда на чл.30 ЗН защита за възстановяване на запазената му част чрез намаляване на извършените към сестра му дарствени разпореждания до необходимия за допълването ѝ размер от 4 624,33лв.

В съответствие с така установената фактическа обстановка, от правна страна въззивната инстанция намира за основателен и доказан иска на въззиваемия за намаляване на извършеното към сестра му дарение в размер, необходим за възстановяване на запазената му част от наследството на техния общ наследодател и дарител-И. С.И.. Този размер, съгл. определената му ex lege 1/3 запазена част възлиза на 4624 лв.

С иска по чл. 30, ал. 1 ЗН се цели възстановяване на запазената част от наследството, когато тя е нахърнена с безвъзмездни разпореждания на наследодателя - дарения или завещания. При преценка за основателността на този иск и при липса на избор на надарения по чл.34 ЗН, съдът пристъпва към извършване на намалението на безвъзмездните разпореждания по правилата на чл. 32 - чл. 36 ЗН.

Установеното досежно последователно извършените във времето дарения и доказано нахърнената с тях запазена част на въззиваемия от наследството изисква намаляването им по предвидената в чл. 33 ЗН поредност като се тръгне от последно извършеното и най-близко по време до откриване на наследството дарение и се върви към предходните.

Доказано такова по делото е извършеното на 26.IX.2014г с нот акт № 168, том IX, дело № 1326/2014 дарение. Със същото наследодателят се е разпоредил безвъзмездно в полза на дъщеря си с идеални части от два земеделски, придобити по реституция и имота, а именно- 1/4 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.37.25, местност „Къшла орман“, начин на трайно ползване: нива с площ 12899 кв. м, трета категория, при съседни: 10714.37.73, 10714.37.72, 10714.37.71, 10714.37.70, 10714.37.9, 10714.37.26, 10714.31.63 и

- 1/4 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.56.20, местност „Бююк мезарлък“, начин на трайно ползване: нива с площ 18 609 кв. м, трета категория, при съседни: 10714.56.123, 10714.56.19, 10714.56.59, 10714.56.58, 10714.56.57, 10714.56.16, 10714.56.46, 10714.56.43;

Съгласно дадената им в заключение от СТЕ оценка, придобити по тази сделка имоти възлиза общо на 8 500,00лв. Като само цената от 5 000,00лв. на дарените по този акт 1/4 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.56.20, местност „Бююк мезарлък“, - нива с площ 18 609 кв. м е обективно достатъчна, за да се допълни запазената част от наследството без да се засяга предходно извършените към въззивниците дарения.

Приложението на чл.36 ЗН предполага кумулативно наличие на следните предпоставки: отделянето на част от индивидуализираните в предмет на дарението имот/имоти за да се допълни запазената част на наследника да е неудобно и стойността на дарението да надвишава с повече от ¼ разполагаемата част от наследството. Настоящият състав се присъединява към разбирането, че чл. 36 ЗН се прилага съответно и за случаите, при които наследодателят е направил безвъзмездни разпореждания с повече от един недвижим имот. Когато наследодателят е завещал/дарил на наследник със запазена част няколко недвижими имота, от които по правилата на чл. 36 ЗН е възможно да се обособят реални дялове, съответстващи на запазената и разполагаема част, съдебната практика последователно приема съвместното прилагане на чл. 34 ЗН и чл. 36 ЗН. Разпоредбата предвижда възможност надареният, ако е с право на запазена част, да задържи имота, чиято стойност не надвишава разполагаемата част и неговата запазена част, взети заедно. Възможността е предвидена само за запазване на цели недвижими имоти, които при посочените условия не следва да се връщат в наследството.

В случая не следва приложение на чл.36 ЗН, защото въззивниците е приобретател по дарение на идеални части от поземлени имоти и не е упражнила правото си на избор относно имота, от който да започне намаляването на дарствените разпореждания.

Съпоставяйки стойността и характеристиката на последно дарените имоти с размера на запазените части, се установява, че с намаляване на безвъзмездно разпоредената 1/4 ид. част от Поземлен имот - нива с идентификатор 10714.56.20, местност „Бююк мезарлък“, цялата от 18 609 кв. м, ще е достатъчно, за допълване на запазената част на ищеца А.П..

В обобщение, съдът приема, че за да се възстанови запазената 1/3 ид.ч. част на въззиваемия Й. от наследството –равняваща се на 4 624,00лв., то е достатъчно да се намали извършеното към сестра му М.З. дарение на 1/4 ид. част от Поземлен имот - нива с идентификатор 10714.56.20, местност „Бююк мезарлък“, в землището на с. Веселец, цялата от 18 609 кв. м, който е на стойност, достатъчна да покрие стойността на запазената му 1/3 ид.ч. - съответно от 5000/13 873 ид.ч. на 376/ 13 873ид. ч. като приспадатите от дарението 4 624/13 873ид.ч. се възстановят в наследствената маса. Т.е., в частта, с която КРС е възстановил запазената част на въззиваемия като е намалил до посочения размер дарението на описания по горе зем. имот, решението е правилно и следва да бъде потвърдено. В останалата си част, с която КРС е подходил към възстановяване

запазената част на въззиваемия , намалявайки до размера □ даренията на останалите, прехвърлени в собственост на въззивницата имоти, решението е неправилно и следва да се отмени.

Водим от изложените мотиви, РОС

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение №260029/9.Х.2020г. по грд №819/2019 на КРС В ЧАСТТА, С КОЯТО на осн. чл.30 във вр. с чл.34 ЗН е НАМАЛИЛ ДАРЕНИЕ на 1/4 ид. части от нива с площ 18 609 кв. м, за която по пана на с Веселец, общ.Завет е отреден Поземлен имот с идентификатор 10714.56.20, местност „Бююк мезарлък“, при съсед: 10714.56.123, 10714.56.19, 10714.56.59, 10714.56.58, 10714.56.57, 10714.56.16, 10714.56.46, 10714.56.43 , извършено от починалия на 15.VI .2015 г. И. С.И., ЕГН***** в полза на Мюхтебер Сали , ЕГН ***** с нотариален акт №168/26. IX.2014г. по нот. дело 1326/2014 г. по опис на нотариус С.Садък, с рег.№004 на НК и район на действие при КРС ДО РАЗМЕРА на необходимите за възстановяване на запазената 1/3 ид.ч. част на ОРХ. ИСМ. Й., ЕГН***** от наследството на починалия на 15.VI .2015 г. И. С.И., и В ЧАСТТА с която е възстановил запазената част на ОРХ. ИСМ. Й., ЕГН***** от наследството на И. С.И. като право на 1/3 ид.ч. от 1/4 ид. част от нива, цялата от 18 609 кв. м, за която по пана на с Веселец, общ.Завет е отреден Поземлен имот с идентификатор 10714.56.20.

ОТМЕНЯ Решение №260029/9.Х.2020г. по грд №819/2019 на КРС като неправилно и незаконосъобразно, в частите, с които за да възстанови запазената част на ОРХ. ИСМ. Й., ЕГН***** от наследството на починалия на 15.VI .2015 г. И. С.И. е намалил с 1/3 ид.ч. даренията на

- 1/4 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.37.25, местност „Къшла орман“, начин на трайно ползване: нива с площ 12899 кв. м, трета категория, при съсед: 10714.37.73, 10714.37.72, 10714.37.71, 10714.37.70, 10714.37.9, 10714.37.26, 10714.31.63;

- 1/48 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.12.8, местност „Коджа екинлик“, начин на трайно ползване: нива с площ 19507 кв. м, трета категория, при съсед: 10714.12.13, 10714.12.12, 10714.12.10, 10714.12.9, 10714.11.25, 10714.12.7;

- 1/48 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.58.10, местност „Бююк мезарлък“, начин на трайно ползване: нива с площ 45037 кв. м, трета категория, при съсед: 10714.58.17, 10714.58.16, 10714.58.15, 10714.58.14, 10714.58.13, 10714.58.33, 10714.58.120, 10714.60.120, 10714.60.10, 10714.58.9;

- 1/16 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.16.2, местност „Коджа екинлик“, начин на трайно ползване: нива с площ 20480 кв. м, трета категория, при съсед: 10714.16.1, 10714.16.13, 10714.19.902, 10714.16.3, 10714.16.127 и

- 1/2 ид. части от Поземлен имот с идентификатор 10714.47.7, местност „Къшлалък“, начин на трайно ползване: нива с площ 4647 кв. м, трета категория, при съсед: 30065.5.66, 10714.47.8, 10714.47.6, 10714.48.56. извършени от И. С.И. в полза на МЮХТ. ИСМ. З., ЕГН***** с договори, сключени с Нотариален акт № 168, том IX, дело № 1326/2014 г., Нотариален акт № 114, том VIII, дело № 1108/2014 г. , Нотариален акт № 12, том IV, дело № 442/2012 г. и Нотариален акт № 123, том VII, дело № 946/2014 г., всички по опис на Нотариус С. Садък с рег. № 004 на НК

Решението може да се обжалва пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____